

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 12/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lentoliikenteen päästökaupasta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä lokakuuta 2011 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi lentoliikenteen päästökaupasta annetun lain muuttamisesta (HE 82/2011 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Kaisa Leena Välipirtti, liikenne- ja viestintäministeriö
- finanssineuvos Outi Honkatukia, valtiovarainministeriö
- kansainvälisten asiain sihteerin Helena Waltari, Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Finavia Oyj
- Finnair Oyj.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan lentoliikenteen päästökaupasta annettuun lakiin tehtäväksi toukokuun alusta 2011 voimaan tulleesta

päästökauppalaista johtuvat tekniset muutokset sekä eräitä tarkistuksia. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2012 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Uudistettu päästökauppalaki (311/2011) tuli voimaan toukokuun alusta vuonna 2011. Lentoliikenteen päästökauppalaissa (34/2010) viitataan kumottuun päästökauppalaan ja viittaukset ehdotetaan nyt korjattaviksi.

Komission standardoidusta ja suojatusta rekisterijärjestelmästä annetusta asetuksesta (EU) N:o 920/2010, (rekisteriasetus), joka tuli voimaan lokakuussa 2010, aiheutuu myös muutostarpeita lentoliikenteen päästökauppalaan. Lisäksi korjataan laissa oleva päästöoikeuksien jakoa koskeva virhe. Muutokset ovat luonteeltaan teknisiä, ja valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Lentoliikenteen päästökauppain vaikutus Suomeen. Valiokunnan saamien asiantuntijalausuntojen mukaan lentoliikenteen päästökauppa rankaisee Suomen kaltaisia väestömäärältään pieniä ja sijainniltaan syrjäisiä maita, joissa osa reiteistä joudutaan alueellisen ja taloudellisen tasapuolisuuden toteuttamiseksi lentämään, vaikka koneiden täyttöasteet jäävät alhaisiksi. Jos lentoliikenteelle ei juuri ole korvaavia kulkumuotoja, on todennäköistä, että lentolippujen hinnat nousevat näillä alueilla enemmän kuin EU:ssa keskimäärin. Päästökauppa voi myös rankaista lentoyhtiöitä, jotka ovat parantaneet energiatehokkuutta etupainotteisesti ja joiden mahdollisuudet uusiin päästövähennyksiin ovat pienet. Esimerkiksi Suomessa lentokalusto on uutta ja suhteellisen vähäpäästöistä.

Vaarana on, että kotimaanreittejä joudutaan karsimaan ja samalla heikentämään maakuntien toimintaedellytyksiä. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön (LiVM 29/2009 vp — HE 209/2009 vp) pohjalta syksyllä 2009 hyväksymää lausumaa. Eduskunta edellytti, että hallitus seuraa ja ennakoii lentoliikenteen päästökauppaa koskevan sääntelyn vaikutuksia ja ryhtyy tarvittaviin toimiin tasapuolisten lentoliikennepalvelujen ja verkostoperiaatteella toimivan lentoasemaverkon turvaamiseksi ja sitä kautta elinkeinojen ja työllisyyden turvaamiseksi myös maakunnissa.

Ilmailun päästöjä voidaan vähentää investoinneilla nykyistä vähäpäästöisempään kalustoon, tehokkaammalla lennonohjauksella ja mahdollisimman suoralla reitityksellä kohteeseen. Valiokunta korostaa, että EU-tasolla tulee pyrkiä vähentämään lentoliikenteen päästöjä muun muassa kehittämällä lennonjohtomenetelmiä ja lento-reittejä. Yhtenäisellä eurooppalaisella ilmatilalla (Single European Sky) olisi mahdollista vä-

hentää lentoliikenteen päästöjä arviolta 10—12 %.

Järjestelmän vaikutus kolmansiin maihin. Todellisten päästövähennysten aikaansaaminen edellyttää globaalin päästökauppajärjestelmän luomista, jolloin kustannukset jakaantuvat tasapuolisemmin eikä kilpailu vääristy. Nyt käynnistyvän rajoitetun päästökaupan velvoitteiden kiertämiseksi kolmansien maiden lentoyhtiöt voivat ryhtyä vähentämään välilaskuja EU:n alueella, jolloin uudistus voi muun muassa vakavasti uhata Suomelle merkityksellistä gate way -liikennettä Aasiaan ja siten välillisesti heikentää kotimaisten ja Eurooppaan suuntautuvien reittien kannattavuutta. Tällä saattaa olla huomattava taloudellinen merkitys lentoasematoimintamme kannattavuudelle, ja se saattaa johtaa lentoreittien epätarkoituksenmukaiseen pidentämiseen ja ympäristöpäästöjen kasvamiseen nykyisestä. Valiokunta korostaa ponnisteluja ilmailun globaalin päästöjenrajoitusjärjestelmän luomiseksi.

Päästömaksujen käyttö. Valiokunta pitää tärkeänä, että ainakin osa päästökaupalla kerättävistä varoista ohjataan lentoliikenteen päästökaupan kulujen kattamiseen sekä alan päästövähennyshankkeiden tukemiseen, kuten biopolttoaineiden kehittämiseen, koneiden tehokkuuden parantamiseen ja muihin päästövähennystoimiin sekä ilmailun infrastruktuurin kehittämiseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Arto Satonen /kok	Raimo Piirainen /sd
vpj.	Osmo Kokko /ps	Janne Sankelo /kok
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Eila Tiainen /vas
	Ari Jalonen /ps	Ari Torniainen /kesk
	Kalle Jokinen /kok	Reijo Tossavainen /ps
	Merja Kuusisto /sd	Mirja Vehkaperä /kesk
	Johanna Ojala-Niemelä /sd	vjäs. Heikki Autto /kok (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.